

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 frc.
1/2 an 12 frc.,
1/4 an 6 frc.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Cum dorim să fie vlădicul nostru?

II.

În ceea de până aici culminează însușirile, datorința și dorința generală pentru trebuințele noastre celor ce de Dumnezeu suntem puși la multe probe. Și cine nu ar consimți la aceste legitime dorințe, și nu i-ar părea bine să le vadă realizate; despre unul ca acela cu drept se poate zice: hic niger est, hunc tu Romane caveto!

Afară de aceste dorințe generale, pentru a căror bună rezolvare însătoșează toți ai noștri, fiindcă suntem legați unii de alții prin legături de sânge, de lege și prin cea de patrie comună, — mai sunt multe dintre cari o parte se vor aminti aici ca puncte -ale unui program de lucrare pentru fiitorul arhiepiscop, ori cine ar fi acela, — fiindcă le scoatem din durerile și experiența noastră ca cler și popor al acestei dieceze:

1. Lipsa unui seminar corespunzător nu numai igienice ci și ca institut de a crește fiitorii preoți pentru mărirea lui Dumnezeu, armați de ajuns cu doctrinele credinței tari și a convingerii, pentru a fi gata a se jertfi, ca porțile iadului să nu strice nici bisericii, nici drepturilor și trăinicieii poporului, și să nu fie trestie clătită de vânt. Preotul are să trăiască pentru popor și prin popor, ca atare să fie în stare nu numai a-i da povețe tari de credință și de apărarea ei, ci și povețe de cultură creștină, de lumină, după care să poată ține pași cu alte popoare mai înaintate în cultură, ori mai favorizate, ori mai sprijinite în existența și independința lor materială. Să fie în stare nu numai de a cunoaște anumite legi și datorințe, ci acestea susținându-le și promovând observarea acestora, să cunoască și să învețe și pe alții a cunoaște, cumcă din dato-

rințe isvoresc și drepturi. Să fie cunoscut nu numai cu legile administrației bis. și școl., ci și cu celea a-le comunei, comitatului ș. a. pentru a fi în stare, ca unul, căruia poporul îi dă cea mai mare încredere: a sfătui a lumina și apăra. Să nu lipsească cunoștințele unei igiene populare sănătoase, a unei economii și economizării raționale, a conservării și apărării legii sale, a tradițiilor a portului și a bunei înțelegeri între toți.

2. Regularea și apărarea intereselor bis. și școl. și a altor instituțiuni culturale — preparandia; — o interesare mai mare de cei puși în fruntea unei sau altei parohii, de averile bisericești, precum și de cei din serviciul școlilor noastre. O armonică conlucrare a preoțimeii cu a învățătorimeii și cu partea sănătoasă a poporului, atrăgând pe toți inteligenții noștri spre zidurile de apărare a acestor bunuri comune, — făcând să piară indiferentismul, ambițiile deșarte și frecările, cari strică cauzelor generale.

3. Dorim ca fiitorul nostru arhiepiscop, fără sgomot mult și părădă multă, să se scoboare între noi și popor, să ne asculte, vorbească, mângâie și încurajeze; să ne cunoască față în față, ca așa din propria intuițiune să-și poată face judecata: dacă progresăm sau nu, dându-ne povețe înțelepte. Iar când lipsa, durerile ori bucuriile noastre, ne-ar mână la ușa lui, să nu-i fie greu a-ne ascultă — păstrându-i întotdeauna reverința, ce trebuie s'o avem cătră el ca tată, și legându-ne de el prin bunăvoință și dreptate, — pentru că numai din »relațiunile periodice» și »informațiunile anuale», ce se dau despre viața preoților, starea bisericilor, a școlilor și a poporului — cari pot fi une ori nu cu destul adevăr și dreptate făcută — nu se va putea orienta ca fidel, barometru despre vremile ce ne stăpânesc, nici despre imparțialitatea unor informatori, — pentru că câte scăderi nu

se lustruesc prin peană, prin lingușire, prin nepotism și pretinie.

În conferirea de beneficiu să fie dătător de ton meritul, și nu altele.

4. Dorim: ca să ne convoace din când în când la sine, odată din o parte, apoi din alta, ca să ne vadă, audă — și să ne asculte și dorințele și lipsele.

5. Dorim: să convoace sinoade, în cari după stările schimbate prin legile politice — bis. și prin celea pentru școală etc. să se reguleze, și codifice normativele de lipsă pentru o administrare corectă, corespunzătoare și uniformă. Să ne îndemne a forma cetățui de apărare: reuniuni culturale, și de binefacere, cum și economice, pentru binele poporului.

6. Dorim: să ne înceteze anomalia aceea, ce în alte dieceze nu se mai pomenește: că din aproape 500 preoți, abia câțiva sunt după dreptul canonic »parohi», — ca și când cei mulți nici după servicii nepătate de decenii, încă nu ar fi copti pentru acest titlu și drept canonic.

7. Dorim: să se introducă disciplină în biserică, uniformitate în serviciile dumnezeiești, rituale; regularea portului clerical și folosirea acestuia; uniformitate și rigoare în prăznuirea Duminecilor și a sărbătorilor și implinirea acurată a serviciilor dumnezeiești în toată dieceza. Să se șteargă călcile îndatinat a-se face pentru unii preoți în Dumineci și sărbători, și persolvarea de lucruri servile — poate în unele locuri chiar prin personalul preotului și pentru casa lui — ceea ce este un semn trist al timpului. Moralizarea celor de moralizat!

8. Dorim: uniformitate în purtarea matriculelor, pe cari fiecare preot e dator să le poarte în limba bisericii noastre; încetarea abuzului de a da extrase din matricule în alte limbi pe alte tipărituri, afară de celea prescrise.

9. Dorim: să se convingă despre iubirea ce o are fiecare preot cătră

decorul ei, cătră curățenia ei, a ss. vase, a păstrării sfântului sacrament euharistic, a persoanelor aplicate în ajutorarea la serviciile și funcțiunile bisericii.

10. Să se convingă, dacă suntem *sare și lumină*, ori întunec și stricăciune; și oare nu prețuim mai mult celea lumesti și materiale: starea la mese și petreceri, decât starea în biserică și întărirea prin rugăciuni și înfrânare și păstorirea adevărată.

11. Dorim: ca îngrijindu-se și de o mai bună dotațiune a sa ca arhieru, apoi a sftnicilor cu care împărțește greutățile de guvernare, de educare, și de administrare în centru, să nu uite de a regulă fondurile preoțești, fondurile diecezane, augmentându-le pe căile posibile, conservându-le și îngrijindu-se și de o mai bună dotare a clerului; neuitând nici de soarta văduvelor și orfanilor, — încununând zilnic activitatea sa prin un contact prudent cu toți și cu toate locurile pentru roduri pline de dulceață, — ridicându-și pe aceasta cale însuși monumente de fapte bune, — apoi și prin ridicarea unei reședințe și biserici catedrale, mărețe, precum o așteptăm toți — să poată singur zice: *»bună luptă m'am luptat«*.

12. Iar când ar vedea, că el este mai mult spre piedeca progresului și opiniunea generală nu ar fi pe partea lui, să lase cărja pastorală în mâni

mai apte, pentru că e mai bine să se ducă unul, decât să piară mulți și multe.

Noi pomenim totdeauna și ne este și datorința de a pomeni în sf. liturgie pe episcopul nostru, — dar să-l pomenim cu drag, ca să-l dea Dumnezeu: *întreg, sănătos, cu pace, drept îndreptând cuvântul adevărului*. După ce împlinirea celor cuprinse în aceste puncte, ca într'un program, mai că ar cuprinde în sine *totul* trebuințelor noastre pentru acum, și după ce văd, că după ceva drepturi, ce credem că le-am avea, nu umblăm — încheiu cu cuvintele sf. Ignățiu din ep. către Antiocheni: *»Presbyterii, pascite gregem, qui inter vos est, donec Deus designaverit Episcopum, qui Principatum in vobis habiturus est«*.

P. Grapini,
preot a diecesei Gherlei.

In ce limbă să se umple protocoalele școlare?

În Numărul 40 al „Unirei“ dl preot George Grecu a spus, că inspectorul școl. regesc din comitatul Târnava-mare, Benedek Mihály, a pretins, și în consecință, a și îndrumat pe învățătorul, ca de aci înainte, să nu mai poarte protocoalele, decât în limba maghiară, căci dacă nu, în primul rând învățătorul va trage scurta.

Pentru lămurirea chestiunii, țin să aduc la cunoștința Domnului și fratelui G. Grecu, că și Ordinariatul dela Oradea-mare

a interpretat §-l 33 al Art. de lege XXVII din 1907 astfel, că susținătorii de școale au dreptul, să umple *toate* protocoalele școlare columnatim și în limba română, ca limbă de propunere, și prin urmare a și procurat o sumedenie de tipărituri, cu spese considerabile, confăcute columnatim și în limba română. A venit însă inspectorul școl. reg. și chiar ca și în școala Domnului G. Grecu, a excepționat protocoalele școlare, ca necorespunzătoare legii școlare din 1907. A urmat apoi o dispută, — să nu zic hărțuială — între Ordinariat și Ministeriu, până ce în fine au ieșit ordinațiunile ministeriale sub Nr. 2076 din 30 Ianuar 1908 și Nr. 30280 din 17 Martie 1908, îndreptate cătră ordinariatul episcopesc din Oradea-mare, în cari s'a interpretat §-l 33 astfel, ca: 1) La școalele de orice caracter, *curi n'au ajutor de stat*, în limba maghiară și numai atari modele de tipărituri se pot folosi, cari cuprind toate rubricile satorite de Ministeriu de culte și instrucțiune publică, rămânând în bună plăcere susținătorilor de școale, ca pe lângă rubricile acelea, să folosească și altele. 2) La școalele comunale și școalele populare confesionale *cu ajutor de stat*, sunt de a se folosi modelele de tipărituri satorite pentru școalele de stat. *In amândouă cazurile, aceste modele sunt de a se umplea în limba maghiară*.

Cu privire la atestatele și testimoniile școlare susținătorul de școală are drept pe acestea, pe lângă maghiară a le umplea și în limba de propunere satorită.

În urmarea acestora Ordinariatul episcopesc din ședința conzistorială din 9 April 1908 a îndreptat un circular Nr. 1106/1098 cătră susținătorii de școale, în care a dispus așa: „Formularele școlare folosite până acum la școalele noastre sunt a se scoate din uz, și în deosebi acolo, unde școala s'ar bucura

FOIȚA.

Romanele dlui Duiliu Zamfirescu,

— dare de seamă. —

(Continuare și fine).

Umblând fără rezultat Anna se sdrobi cu totul. Se compromise așa de grozav, când bătuse la camera închiriată de căpitan la otel, cât o răsese toată lumea, chiar și Berta avuse un zimbet. La Comarnic nimic! Nu mai putu. Trimise pe Berta cu o scrisoare la soră sa Elena și ea rămase la Sinaia, ca să mediteze asupra sorții sale și să se gândească la căpitanul „infam și măreț cum eră“. Dar mai ales se vedea pe sine umilită definitiv de când cu scena la Porția. Cătră seară sosi trenul dela București, aducând pe Elena „palidă, nedomirită și nerăbdătoare, neștiind nimic“. Anna plângând îi spuse cât e de geloasă, și cât de mult îi iubește. Și povestea se termină cu descoperirea, că și Elena Milescu „curată și suava Tanți“ cum îi spunea căpitanul, și ea e îndrăgostită în Comăneșteanu.

Iată cuprinsul ultimului roman din seria Comăneștenilor. Cetitorul ne dă dreptate, când spunem, că el nu poate fi recomandat spre cetire publicului nostru, care mai ține la bunele moravuri.

Incepând atât de frumos în „Viața la țară“ și continuând pe aceeași notă de entuziasm național și patriotic, de dragoste a țării și a pământului străbun, pe care o întâlnim în „In războiu“, dl Zamfirescu decade cu totul. Și din familia viguroasă a Comăneștilor, din doctorul Mateiu și Șasa, din toți cunoscuții noștri, ne prezintă numai pe căpitanul Alexandru păstrându-și frumuseța trupului, spre a plăcea damelor, tuturor damelor, cari îl întâlnesc, în colo nimic, decât chipuri șterse, inmorale, isterice și nepricepute, vițioase și în fapte și în vorbe. Și ceea ce bate mai ales la ochi, e că mergând înainte spre decadentă, acelaș dn Zamfirescu, care nu ne poate suferi, pe noi, pe Ardeleni, e nevoit să recurgă la noi, ca la un element bun și sănătos, merit să-i regenereze eroii săi și să poată prezenta un chip senin și curat, cum dsa nu mai întâlnește dincolo.

Mai întâiu ne aduce pe baciul Micu, o fire aleasă, credincios până la exces, care părăsește pe Matei, dar revine, când Mihai, încinge sabia, spre a lua parte la războiu, și luptă și el alături cu frații de dincolo. Și e de față, spre a spune o rugăciune la căpătâiul soldatului, sdrelit de gloanțe.

Ne aduce pe Mia, copila sănătoasă a preotului unit din Ardeal, apoi pe părintele Lupu și soția sa, prezentându-i ca pe cea mai desăvârșită pildă a cinstei și a unei bune căsnicii, suflete entusiaste, cari urmă-

resc cu toată căldura inimii avântul, cei i-au frații de dincolo pe toate terenele.

Mai mult, călătorește chiar prin acel urgisit dn Ardeal, pentru ca în viața atât de decăzută a romanului său să poată, face să licărească un soare prietinos, care să mai invioreze pe cetitor și să-i facă cunoscute și alte game, nu tot cele simple și ordinare.

Și în sfârșit, tot Mia e aceea, care trece prin acest noroiu de viții și păcate, tot așa de curată, cum am știut-o. Sufletul său rămâne tot acelaș, pe care i-l-a dat Dumnezeu la casa părinților săi din Ardeal, și care s'a format sub povețele sfinte ale tatălui său, cuprinse în frasa: iubește-ți bărbatul și țara și grijește de socrul tău! Și Mia rămâne până în sfârșit acelaș și singurul chip senin și luminos.

Și cu toate acestea dl Zamfirescu, chiar și după ce a scos în volum acest ultim roman, isbugnește încă odată din înălțimea Academiei române contra literaturii ardelenice și contra tuturor reprezentanților curentului poporanist. De ce? ne întrebăm și noi și cetitorul, de ce?

Dacă tu, descendent, din ceva familie domnească din Bizanț, boer în țara românească, cu multă carte și învățătură, umblat prin lumea mare, ocupând oficii înalte, — ești *silit*, (cel puțin așa se prezintă cazul), să alergi în Ardeal după figuri cinstite și simpatice, de ce ești pornit contra lui Coșbuc și lui Goga și lui Agârbicean, fiindcă infățișează

de ajutor de stat sunt a se folosi formulele prescrise pentru școalele de stat."

Este evident deci, că nu numai inspectorul reg. din Târnava-mare, ci și Ministerul de culte și instrucțiune publică, aliniatul al doilea din §-l 33 „dar susținătorul școlii are dreptul de a umplea acestea pe lângă limba maghiară calumniam și în limba satorită de propunere“, îl refereste numai la cărțile de informațiune și la testimoniile școlare, și nu la toate protocoalele școlare, căci la cazul contrar ar trebui să zică: „Dar susținătorul școlii are dreptul de a umplea toate acestea șcl.“ Este un lucru destul de trist, ca în școalele noastre să nu putem duce protocoalele în limba mamei noastre, mulțumită lui Apponyi; însă îi atrag atențiunea Dlui G. Grecă, că până ce e în vigoare legea școlară apponyiană, toate protocoalele școlare sunt a se umplea numai în limba maghiară.

Dr. Gh. Miculaș.

Corespondințe.

Din Bihor.

Se zice, că evenimentele istorice în timp se repetesc. — Trecut-am peste veacurile întunecimei, când fiii iobagilor români erau oprți cu desăvârșire dela lumina binefăcătoare a civilizațiunii, și deținuți cu brutalitate în obscuritate.

Aceste timpuri de tristă amintire par a se reîntoarce, când vedem, că astăzi suntem în cele economice mai, repuși, decât cum a fost starea înbăgiei, storcându-ni-se și cel mai din urmă suc de vieață, ce se presupune, că ne-ar mai fi rămas, iar în cele culturale

pregătindu-ni-se o și mai dezastruoasă întunecime prin intruderea forțată a unei culturi străine de ființa și sufletul nostru, și prin înteițită năzuință, condusă de cea mai fanatică ură de rasă, de a ni-se răpi și cel mai scump tezaur, limba mamei noastre.

Este la ordinea zilei, că ziarele atât românești, cât și cele străine să pună câte ceva la răvaș din valea plângerei, din Bihor.

Pânăce însă noi țipăm de durere și ne căim de feliuritele nevoi și lipse, ce ne fac traiul amar și vieața nesuferibilă, dușmanii noștri seculari nu sunt mulțumiți nici cu această a noastră nefericită soarte, ei vor mai mult: exterminarea desăvârșită.

Oarece rost au avut articolele de venin și minciuni colosale ale unui ziar judeo-francmazon din capitală, prin cari în săptămânile trecute, cu o neobraznică denaturare a faptelor și împrejurărilor, fără cruțare a lovit în capete luminate de ale noastre, desconziderând pietatea noastră față de memoria unui mare binefăcător al neamului, fondatorul instituțiilor noastre culturale, alarmând cu o impertinență jidovească opinia publică străină în contra Ilustrului Cap al eparhiei de Orade și în contra unui înalt funcționar român de stat. — Ce scop a avut erupțiunea temerară în contra așezămintelor culturale din Beiuș, și în contra școlilor confesionale dela sate, cari ne-au mai rămas, decât însinuarea răutăcioasă în sus, și respective instigarea în contra acestora încă și la mai draconice măsuri din partea celor puși în fruntea comitatului. Ca și cum cei dela comitat nu ar fi folosit, și nu ar folosi și în prezent cele mai violente mijloace, uneltiri și apucături șirețe spre extirparea acelora.

Constrinse au fost mai toate comunele românești, încă și cele mai mici, îngreunate

și pân'aci cu o dare comunală de 300—400%, a-și zidi palate costisitoare în scopul școlii comunale, și unde bietul popor, ea să ușureze baremi pe fii și nepoți de multele sarcini ce-i așteaptă, stringându-și cele mai din urmă, forțe s'a hotărât a licuida spesele zidirii prin arunc comunal de un an, — stăpânirea dela comitat a nulificat această hotărâre, impunând ridicarea unui împrumut cu amortizare de 50—60 ani, pe motivul din cale afară prost și caracteristic, ca să nu nu dea anză agitătorilor valahi la denunțări în străinătate, că maghiarii ar fi asu-prind pe român.

Câte școli confesionale nu au fost închise, numai ca să se redeschidă ca comunale. — În unele locuri silitu-s'au sârmanii Români cu multe spese a-și reedifică, ori a-și aduce în stare corespunzătoare școala de pân'aci, provăzut-au cu recuzitele de lipsă și au asigurat cu multe jertfe soluțiunea docentală, și când li-se părea, că deja pot fi liniștiți pe ani îndelungați, se trezesc ca din trăznet cu ucazul pretorelui, priu care li-se impune edificarea unui alt edificiu pentru școala comunală cu limbă de propunere maghiară, făcându-l pe notarul român personal responsabil pentru executare.

Și când constatez, că acest caz concret se întâmplă în comuna natală a Preacuviosului biograf al „sfântului“ Sava Brancovici, care spre rușinea noastră și ocara neamului reprezintă în dietă acest nefericit cerc electoral, și care, cu ocaziunea discursului său dietal a adus elogiile legii aponyiane, iar ca membru în congregațiunea comitatenză, tocmai când s'au adus cele mai silnice și despotice hotărâri în contra școlilor române, deși eră de față, nu a luat cuvântul spre apărarea baremi a școlii comunei sale natale, aparținătoare conzistorului, a cărui președinte este, — ci din contră a aplaudat împreună cu

în scrisorile lor galerii întregi de astfel de tipuri, luate din țărani?

O spunem: ca să dovedească, că e un aristocrat îngâmfat, pe care îl murdăresc țărani și când îi întâlnește în cărți și-i vițiază aerul, — și ca să ne dovedească, că e în contradicție cu sine însuș.

În prefața ultimului roman, dl Zamfirescu scrie: „Ceea ce este mai cu seamă păgubitor în vieața noastră socială și trivial în căsmiciile românești e puerilitatea sufletească a femeilor, fătărnicia și minciunile bărbaților“ și mai la urmă „aceste minciuni sociale sunt tot atât de păgubitoare, pe cât sunt minciunile individuale în familii și constituiesc semnul evident al decadenței; ceea ce nu poate să fie“.

Ei bine, ce sunt tipurile pe cari ni le prezinți dta dle Zamfirescu? nu tot atâtea minciunoși și înșelători? Chiar intriga principală, de unde se pornește tot romanul nu e o fătărnicie? Nu s'a îngrozit însuși Alexandru, când surprins la picioarele Annei, aceasta îi spune bărbatului, că i-a cerut pe Mia? N'a îngrijit generalul de orfana Berta mai întâi din sentiment părintesc, iar mai târziu o schimbă în amantă?

Să nu mai continuăm! toate persoanele dtale sunt rele, sunt nește modele pe cari nu trebuie să le urmăm!

Dar pe cine să imiteze cetitorul, care dorește și el a „regenera ceea ce este bolnav în turpitudinea momentului“?

Se zicem, pe Mia; dar în toate celea 151 pagini câte are romanul, nu o întâlnim, decât în acele câteva pagini, ce le-am reprodus, și cari sunt prea puține, ca să deștepte interesul cetitorului față de ea. Din potrivă un cetitor modern va găsi pe Mia puerilă, prin urmare păgubitoare pentru vieața socială.

Ori doară Elena Milescu cu „sentimentul patriei, — cel mai înălțător din toate“, ea e tipul vrednic de urmat? Cu greu! Conversația lui Alexandru cu Elena îl găsim tot așa de ștregăresc — vorba e a dlui Zamfirescu, — ca și cu celealalte dame, ceva doar mai puțin. Și nu e mirare, căci doară Elena eră toată cărunță. Iar sentimentul patriei idealul, pentru cure trebuie să se jertfească căpitanul, Elena îl spune la ureche, iar pe noi ne lasă numai să-l pricepem. Dl Zamfirescu uită se vede, că însuș căpitanul rămâne nedomirrit de declamațiile Elenei, iar scena finală dela Sinaia, când ea îi descoperă Anei, că și ea iubește pe Comăneșteanu, întunecă și acest chip ceva mai luminos.

Ei atunci?... atunci am ajuns acolo, că cu toate exclamările dsale, autorul se însiruie între scriitorii decadenți, de cari sufletele curate trebuie să se ferească. Nouă ne mai place tabloul ce reprezintă o brazdă de pământ, plină cu flori multicolore, pe cari se joacă raza de soare și le sărută fluturii pestriți, decât chipul ce ne înfățișează un dobitoc, ridicat din noroiu, de pe care curge

necurăția, lăsând urme murdare la tot pasul. Noi iubim mai mult pe țărani, chipeși și vânjoși, fie chiar și cu sufletul pueril, decât boerii rafinați, cari iasă din brațele Bertei, spre a însoți pe Smaranda Dudescu, dela care trece la picioarele Elenei Milescu și se trezește la Anna. Pentru așa tipuri avem oroare. Noi fugim de o astfel de societate, o închinăm dlui Zamfirescu, care numai de formă se pare, că e desconsideră, dar faptele dovedesc, că petrece în mijlocul ei. Petreacă în pace, noi nu-l vom însoți.

A. C. Domșa.

Diverse.

Regele Filip și Trădătorii.

Filip regele Macedoniei și tatăl lui Alexandru cel Mare a început lupta în contra Tesaliei prin cucerirea Olintiei. Olintineanii au voit să reziste armelor lui Filip, ci au fost tradați de doi dintre cei mai de frunte cetățeni, cari conduseră trupele inimice în cetate. Regele permise ostașilor se jefuiască, și cea mai mare parte a cetățenilor a fost vândută ca sclavi.

După câțva timp, cei doi lași, cari și-au vândut patria, s'au plâns la Filip pentru tractarea rea a soldaților. Ce nerușinați sunt, — ziseră — ne înjură și ne numesc trădători. — Filip le răspunde cu apăsare: Nu ascultați de soldații mei, sunt niște neciopliți, cari au datina a numi pe fiecare cu numele său adevărat.

Nu fi trădător!

x.

ceialalți membri străini a congregațiunii, pe volnicul fișpan, cel mai fanatic asupritor al școlii române, — zic, că constatându-le aceste, nu-mi pot retăcea mirarea de impertinența descreerății dela foaia jidovească din capitală, când afirmă, că ar fi descoperind o adevărată Daco-România în acest colț nefecit al comitatului.

n.—p.

Misiuni populare.

Micăsasa.

Socotesc a fi vrednică de înregistrat apostolia nobilă, ce o săvârșește „Reuniunea de misiuni” din Blaj, întru cât am fost și eu părtaș la ținerea unor astfel de misiuni, în frumoasa și românească comună Micăsasa.

Invitării, ce a trimis părintele Docolin, a răspuns cu multă dragoste „Reuniunea de misiuni”, venind în mijlocul nostru Reverendisimul Dn. Dr. Izidor Marcu, presidentul Reuniunii însoțit de Cl. Dr. Ioan Coltor și Ioan Moldovan, vice-notar consist. în Sămbăta Rusaliilor cu trenul de 3 oare p. m. Dela gară în sunete de clopote am intrat cu toții în biserică, unde s'a servit „Inseratul”. Rev. Dr. Marcu de introducere spune poporului despre „scopul misiunilor populare”. Seara la 7 se servește „Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu”, care terminându-se, pâr. canonic vorbește poporului despre scopul omului.

Duminică în ziua I. de Rusalii se începe „Utrenia”, la care Rev. Dr. Marcu, vorbește despre „Insemnătatea mântuirii sufletului.”

La liturgie predică cu multă însuflețire Cl. Dr. Coltor despre „Biserică”. Sfârșindu-se liturgia după 12 ore, se anunță vecernia pe 3 ore d. a. la care încă, adunându-se popor mult, vorbește Rev. Dr. Marcu despre „Păcat”. Seara la 7 se cetește canonicul Domnului nostru Isus Hristos, după care urcă amvonul Cl. Dr. Coltor, vorbind despre sfârșitul nostru, „despre moarte.”

Luni în ziua a II-a s'a început utrenia, la care a vorbit Rev. Dr. Marcu despre „Penitență”. Notez, că încă din ziua precedentă de cătră seară, au venit spre a-și da concursul On. Domni Lita Ștefan, din Lunca, Ioan Mărginean din Țapu, Petru Gruia din Șeica-Mică și Ilie Magda din Hususeu. Toți patru au mărturisit atât în ziua I. de Rusalii de cătră seară, precum și în ziua a II. Aici, cu deosebire aici sa văzut efectul binefăcător al acestor misiuni, căci 4—5 ba și 6 preoți abia răsbiau să îndeplinească mărturisirile, cuminecându-se în ziua a II și a III preste 700 de credincioși. La liturgie predică Cl. Dr. Coltor despre „patimile Dlui nostru Isus Hristos”.

După amiazi la inserat pâr. canonic dr. Marcu ține o conferință, vorbind despre „datorințele părinților, ca capi de familie”.

Ascultătorii au simțit, câtă abatere fac ei, dela principiile adevărat pedagogice și creștinești, după care ar trebui să se acomodeze în creșterea băeților. Au simțit asta și sunt siguri, că mulți să vor sili să pună în practică cele auzite. Seara se servește acatistul Vergurei Maria, la finea căruia Cl. Dr. Coltor în cele mai vii, dar întunecate colori, ne pune înainte icoana înflorătorului „iad”.

Martți în ziua a 3-a s'a servit utrenia în legătură cu liturgia, și în sfârșit urcă amvonul pentru a 5 oră Cl. Dr. Coltor, îndemnând pe ascultători la „rugă”, la netocetată rugăciune, arătând, că chiar și în cazul de față rugăciunea și-a avut darul ei, când preste câmpiile uscate de arșița vremii, Dumnezeu a trimis ploie răcoritoare și dătaoare de rod: veșnicul adevăr: „Cere și ți-se va da!”

De încheiere vorbește Rev. Dr. Marcu despre „comuniunea sfinților”, dorind Micăsăsenilor, că sământa aruncată în acestea sfinte zile ale „coborîrii Spiritului Sfânt” să aducă rod înbelșugat, pentru binele fiecăruia în special și a omenimei în general.

Neputând eși la cimiter din cauza ploiei ce se vărsa liniștită peste pământul insetat, ingenunchind cu toții în sfânta biserică, am ascultat cetirea deslegării sufletelor mutate dela noi.

Ca să fiu complet trebuie să amintesc, că poporul din Lunca, Țapu și Șeica-mică au venit în procesiune a II-a zi de Rusalii ascultând liturgia și vecernia precum și frumoasele predici ale Dlor Dr. Marcu și Dr. Coltor.

În inima poporului din Micăsasa vor româna neșterse aceste zile de sărbătoare și trezie a conștiințelor.

Mulțumitori suntem „Reuniunii de misiuni” pentru clipele de adevărată elevație sufletească, ce ne-a îmbiat, și dorim, ca și în alte părți să se bucure de acele succese, cari le-a avut la noi.

X.

Prelegeri populare.

Lunca.

Ziua de 28/V. a. c. a fost zi de sărbătoare pentru bunii români din comuna Lunca, căci s'au ținut la ei prelegeri de-ale despărțământului Blaj a Asociațiunii. Trimiși din Blaj au fost Prof. Nicolau Pop, Cl. Dr. Ioan Coltor și O. Lupeanu. Primiți cu multă căldură de cătră fruntașul paroh gr-cat. Ștefan Lita, aproape îndată ce au sosit și-au început la biserică conferențele ascultate de un număr foarte mare de popor.

A vorbit mai întâiu Cl. Dr. Coltor despre alcoolism, descriind cu deamănuntul relele cele aduce boala aceasta nu de tot streină de neamul nostru. Arată la ce ajung familiile celor bețivi, cum li-se prăpădește tot ce au, cum copiii lor sunt cei mai nefericiți și cei mai bolnăvicioși copii din lume, cu adevărat copiii nimănu. Le-a ilustrat tot ce a zis cu pilde vii așa, că sufletul primitor al cumișilor țărani a rămas adânc impresionat.

Al doilea conferențiar a fost Prof. N. Pop, vorbind despre cultivarea pomilor. Prelegerea aceasta practică, a fost ascultată cu interes cu atât mai viu, cu cât simțeau și ascultătorii, că e dreaptă afirmarea oratorului că ținutul Luncii, e unul din cele mai acomodate pentru pomărit. Le-a arătat apoi diverse chipuri de oltoit și dându-le inviațiuni folositoare a atins câteva cuvinte binevenite despre cultivarea viei.

Tinerul cleric O. Lupeanu, a vorbit despre învățătură, și în icoane vii a dovedit, că e chiar așa: ai carte, ai parte; n'ai carte, n'ai parte. Bunele sfaturi de pretin

au prins tare bine și-și vor avea fără îndoială și ele urmările lor.

La sfârșit Pâr. St. Lita multămește conferențiarilor de osteneală și îi invită la o ojină românească la casa parohială. Au îmbucut cam în pripă domni, că le eră teamă să nu peardă trenul. Au mulțumit și ei la rândul lor de pretineasca primire și de dragostea cu care au fost cuprinși și cu inima mângăiată s'au întors cu trenul de seara la Blaj.

Coresp.

Reviste.

Anglia. Gările Londrei au îmbrăcat vesmânt sărbătoresc de câteva zile. — Gara la care sosesc oaspeții împărătești — numită gara Victoria — e întreagă în purpură.

Anglia cinstește în zilele acestea cea mai mare sărbătoare națională: încoronarea noului rege.

Patrusute cincizeci milioane de supuși englezi își salută pe noul rege Gheorghe cu regina Maria.

Mitropolitul de Canterbury unge întru rege constituțional pe cel mai puternic stăpân modern, care întru-nește sub sceptrul său o mare lume cu lorzi luminați, cu irlandezi patriotici devotați Sfântului Patrichie, cu un Egipt tăcut, cu Indiile împăciuite, cu Africa meridională muncitoare, cu o Canada, cu o Australia șcl. șcl.

În ziua încoronării e totul pașnic și solemn, înălțător și impunător; și serbările aranjate în stil grandios de mare, sunt vrednică cunună deasupra bogățiilor britanice.

*

Austria. Noul parlament austriac se va deschide probabil în 7 Iulie n. c. Cele 446 mandate, câte sunt deja definitiv statorite (516 vor fi de toate) s'au repartizat în în urma alegerilor de până acum astfel: Au fost aleși 104 germani liberali (în ciclul trecut au avut numai 70 mandate), 79 social-democrați (în trecut 87), 77 creștin-sociali (față de 96 din trecut), 5 ruteni (5 și în trecut), 5 români (tot atâția și în trecut), 4 vechi germani (3 în trecut) 1 sionist (în ciclul trecut 3), 6 fără partid (în trecut 4), 15 italieni, 32 poloni, 34 slavi meridionali, și 3 ruteni galițieni. Celealalte mandate se vor cunoaște peste câteva zile.

E întrebare acum, pe cine se va răzîmă Bienert. — Majoritatea formându-o liberalii-germani, creștinii-sociali, cu italienii și slovenii clubul polon (71) cu cele câteva fracțiuni mai mărunte, — dacă va reuși guvernul să armonizeze pe o bază oareșcareva interesele acestora divergente, ar avea deja un număr suficient de mandatar, cu cari parlamentul ar putea munci liniștit înainte.

Nic. Iorga, jubilarul profesor, a cărui onomastică a fost sărbătorită cu atâta dragoste de toți Români, ne-a spedit azi următoarea depeșă dela Vălenii de Munte:

On. Gazete »Unirea«

Blaj.

Adânc recunoscător

Iorga.

În acelaș timp cetim în »Tribuna«, că prof. Iorga ar fi grav bolnav. Deși știrea aceasta ne surprinde, totuș pentru cazul când ar fi adevărată, urăm savantului profesor și marelui român reînșănătoșare grabnică și fericită viață.

Noutăți.

Bârșanu la Blaj. Anunțăm cu multă plăcere, că Marți și Miercuri în 27 și 28 l. c. simpaticul nostru artist dramatic Zaharie Bârșeanu cu doamna vor aranja la noi două reprezentațiuni teatrale. Marți vor juca *Răsbunarea*, comedie în trei acte de Labiche, iar Miercuri *Vânturătorii mărilor*, dramă în trei acte de I. Richepin. Amândouă piesele sunt foarte frumoase și au fost ascultate cu multă plăcere pretutindeni. Atragem din vreme luarea aminte a publicului nostru din Blaj și jur asupra acestor reprezentațiuni.

Vălenii de Munte. Pe ziua de 1 Iulie a. c. se vor deschide în Vălenii de Munte cursurile de vară, hotărîndu-se, ca lista cursurilor pe anul 1911 să fie următoarea: A. D. Xenopol, *Din Istoria Românilor*; Virgil Arion, *„Din Sociologie“*; A. C. Cuza, *„Din Economia națională“*; V. Bogrea, *„Literaturi europene“*; N. Dobrescu din *„Istoria bisericii“*; dr. I. Răducan *„Organizarea națională a vieții noastre economice“*; Lt.-colonel I. Manolescu-Mladian, *„Armata română în trecutul românesc“*; D. N. Ciotori *„Gimnastica suedeză“*; G. M. Murgoci *„Geologie și geografie“*; dr. St. Bogdan *„Din domeniul chimiei“*; dr. C. Șumuleanu *„Din domeniul chimiei“*; V. Pârvan *„Istorie veche“*; H. Flora *„Din literatura italiană“*; inginer Mircea *„Despre petrolul“*; N. D. Popovici-Lupa *„Gospodăria noastră rurală“*; N. Iorga *„Istoria Românilor după călătorii străini și istoria Românilor după scrisori contemporane“*.

Pelerinaj la Ierusalim. Pelerinajul plănuțit a se face la Ierusalim a fost în zilele acestea contramandat din pricina știrilor îngrijitoare ce s'au lansat mai aproape despre epidemia ciumei.

Fondul de presă al latino-catolicilor din țară reprezintă până în 20 Iunie n. c. în bani și hârtii de valoare un capital de 441,968-21 cor.

Averea Budapestei. Averea Capitalei a fost la capătul anului trecut 499,397,306 cor. În sarcina căreia stă o datorie de 212,122,149 e. — Averea curată astfel face un capital de 287,275.157 cor.

Dieta Croată e pe cale a se dizolva. Cu dizolvarea ei, precum și cu conducerea alegerilor ce vor urma în Iulie, va fi concredzută banul Tomașici.

Congresul Euharistic. În Madrid, unde se ține congresul euharistic internațional din anul acesta, sunt temeri serioase, că partidele vrăjmașe bisericii, vor ataca procesiunea împreună cu congresul. Presa republicană și cea radicală agită spiritele cu toate mijloacele posibile împotriva congresului. — S'au luat măsurile convenite din partea guvernului. — La procesiune vor lua parte vre-o 120.000 suflete.

În Brad la gimnaziu s'au început examenele în 21 e. n. și țin până în 23 — pentru școlarii ordinari. Pentru privațiști se țin examene scripturistice și verbale în 24 și 26 e. n. Încheierea anului e în 29 Iunie n.

Esperanto. Constituindu-se în țară Reuniunea Esperanto, La Verda Standardo, interesul față de această nouă limbă, poreclită de monidială, se mărește tot mai tare, — Reuniunea trimite gramatică, înviațiuni și exemplare de probă pe seama celor ce se interesează în chestie. Pe toamnă plănuiește a introduce în Capitală la vre-o opt-zece școli, iar în provincia la mai multe școli cursuri de esperanto.

Examen. Vasile Mărcuș, iurist absolvent al academiei de drept din Oradeamare, a depus primul riguros în drept la universitatea din Cluj cu distincție.

Convocare. Din încredințarea comitetului central al „Asociațiunii“ pentru literatura și cultura poporului român, conform §-lui 23 și 36 din statutele acestei instituțiuni, convocă cărturărirea și țărâtimea din comunele: Filea de jos, Jara, Săcel, Berchiș, Bicalat, Filea de sus, Hășmaș, Hășdate, Cacova-Ierii, Băișoara, Muntele Băișoarei, Feneșel, Măgura, Mușău, Lita-română, Rachișul român, Șchiopi, Agriș, Șutu, Surduc, Săvădisla, Ciurila, Indol, Silvașul maghiar, Micuș, Pustășancrai, Sălicea și Săliște, la adunarea constituantă a noului despărțământ al Indolului, care se va ține la 7 Iulie n. d. a. la 2 ore 1911 în localitatea școlii românești din Iara de jos. Indol, la 14 Iunie 1911. Ioan Bucur, protopop.

În Maramurăș s'a resimțit ieri dimineață un cutremur de pământ, ce-a durat 5 secunde. Spaimă mai mare n'a fost.

Din Alba-Iulia. Din Alba-Iulia ni-se scrie că iubiiții noștri artiști și dna Zaharie Bârșanu vor juca *Duminecă* în 2 Iulie n. a. c. în Alba-Iulia (Reduța orășănească) piesa: *„Răsbunarea“* comedie în 3 acte trad. după Labiche de Z. cu concursul unor diletanți. — Venind pentru prima oară în istoricul Bălgrad inibiții artiști, se prevede o participare în mare număr a tuturor iubitorilor de artă românească din loc și jur.

Dr. Kunze, consilierul sanitar al regelui Saxoniei scrie următoarele: „Femeilor, cari de ani sufer des de constipație ordinez din apa naturală amară *Francisc Iosif* dimineața și seara cam câte 1/4 de pocal de vin. Efectul totdeauna e excelent. Cu toată ocaziunea crește apetitul și aceasta e în legătură cu îmbunătățirea sănătății“. Se află în farmacii și specerii. Direcțiunea de transport în Budapesta. (9).

Iosif B. Khayatt. Episcopul Iosif B. Khayatt, care în turneul său european s'a abătut deja în Roma, Paris, Viena ș. a. a cercetat și în țara noastră pe ministrul cultelor Zichy. — Numitul Episcop milogeste ajutor pe seama misiunilor ce muncesc în Mossul, ridicat pe ruinele Ninivei.

Institutul preparandial a terminat anul școlastic. În 19 și 20 e. au fost examenele cursurilor I—III, în 21 s'a oficiat „Te Deum“ și s'au cetit clasificările. Au fost elevi în c. I: 14, în II: 18, III: 18 și IV: 32; din aceștia au dezertat 2, au fost examinați 80. Cei din cursul I și IV toți au primit note de trecere.

Examenul verbal de evaluare durează din 26—28 e.

Pictorul ingenioaselor tablouri: Ecce Homo, Hristos înaintea lui Pilat și Golgotha, pe cari mulți și dintre preoții noștri le țin cu dreptul de cele mai frumoase podoabe ale casei — genialul *Munkácsy* și-a căpătat zilele trecute deasupra mormântului un minunat monument din partea țării. În numele episcopilor catolici din țară a depus o cunună din acest prilej și renumitul episcop al Albei Regale *Prohászka* — din încredințarea specială a Primatului.

Episcop pedepsit. Monsignore Campitron, episcopul de Annecy a fost pedepsit la amendă de 50 franci, pentru că n'a admis la cuminecare pe copiii, cari au folosit manuale oprite de dânsul. — Nostimă judecată și și mai nostimă pedeapsă!

Holera. Vestii îngrijitoare aduc foile despre întinderea holerei mai ales în Constantinopol. Trenurile ce via către Pesta dela Constantinopol sunt puse la Ujvidék sub supraveghiere medicală. Asemea și celea, cari vin de către Gratz. Ministrul de interne încă a dat o circulară către toate autoritățile din țară, înzistând asupra unor dispoziții de ordin igienic în fața primejdiei, ce pare a bate la graniță. De altcum la noi în țară cazuri de coleră până acuma nu s'au ivit.

„Icoane din luptele Bisericii“. Le-au mai răscumpărat până azi dnii: *Iacob Popescu*, asesor orfanal Lugoj, *Traian I. Parkas*, profesor Beiuș, *Teodor Groza* stud. teol., IV., *Gheorghe Patachi Văleanu*, st. teol., *Ioan Făt* st. teol., *Pompiliu Boer* st. teol., *Ioan Alexandru* st. teol., *Vasile Cerghizan* st. teol., *Ioan Bozdog* st. teol., *Mircea Thomas* st. teol., *Traian Lazar* st. teol., *Vasile Rus* st. teol., *Silviu Hațegan* st. teol., *Alexandru Andrea* st. teol., *Ioan Pop* st. teol., *Nicolae Vescan* st. teol., *Aurel Spinean* st. teol., *Victor Brățfălean* st. teol., *Gavrilă Pop* stud. gimn. — Prețul se poate vedea la inseratul de pe pag. 7.

Pictor-accelerat. Despre pictorul Guido Peni au însemnat cronicarii, că pregătea câte-un tablou minunat în decurs de o zi, anume așa, că creditorii îl închideau în atelier și apoi nu-l deschideau până ce nu mântuia cu pictura. — Se zice însă, că mult mai spornic ar fi fost pictorul japonez Fukui Kotei, cu care nici asemănă nu se poate cel pomenit deja. — Fukui Kotei d. e. aranjând un maiol, a pregătit într'o singură zi pe seama alor 1224 oaspeți tot atâtea icoane pictate, pe cari oaspeții depărtându-se le-au putut duce deloc cu sine. Presupunând, că numitul pictor ar fi lucrat o zi întreagă încontinuu, de dimineața dela 5 până seara la 1/2 8, revin pe câte-o oră 85 icoane.

Un frumos costum național din România se află de vândut pe lângă un preț moderat. Se poate vedea în prăvălia dlui *Traian Novac*, strada Tipografiei.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.

după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

44

V.

Vânătorii mai experți îi așezară într'un cerc, ca să poată pușca comod fiecare, iar alții se împrăștiară cu câinii de vânat prin pădure ca să stârnească sălbătăciunile și să le mâne spre vânători.

Principele sta în mijloc, căci știa că p'acolo au să iasă cele mai multe sălbătăciuni; Ianush ținea în mână o săgeată și o sulită lungă. De-a dreapta și de-a stânga lui stăteau doi cavaleri curăgioși, ca să ape-re pe principe de ori ce pericol.

Principesa și Danusia nu se coborâră de pe cai, căci n'a permis principele. Zicea că mai ușor vor scăpa călare, de va da vre-un vier sălbatic sau vre-un bour infuriat.

De-Lorsch, ceru dela principesa permisiunea, ca să stea în serviciul ei și se postă nu departe — deasemenea călare, — arucându-și lancea pe umăr. Zbisko se scoborî de pe cal, își înfipse lancea în zăpadă și stătea lângă Danusia, ținând în mână numai arcul.

În locul acesta deschis se făcu o liniște mortală; din interiorul pădurii se auzia primul signal de buciuri. Fiecare vânător privea cu atențiune la tufele acoperite cu zăpadă, ce fel de animal va ieși mai întâi din pădure?

Erau acolo mulți porci sălbatici, bouri și urși, dar fiindcă cei cari stârneau sălbătăciunile începură din celalalt cap al pădurii așa, că trebuiră săștepte mult până ce sălbătăciunile se apropiară de vânători.

Semnalul buciurii și lătratul cânilor adesea nu s'auzia de croncănitul corbilor, cari, negrind întreg ceriul, sbureau prin aer. Apoi iarăș se făcu liniște.

Ici colo ieșia de prin tufe câte un lup, dar văzând pe vânători, o lua în altă parte. Veneau și sireag și porcii sălbatici ca niște animale blânde asemenea acelora, cari se grăbesc acasă la strigătul stăpânului lor. Sărind se apropiau tot mai mult și când zăriau pe vânători, o tuliau de a dreptul cătră ei.

Acum nenumărate săgeți șuerau prin aer; zăpada se înroși de sânge și porcii sălbatici se împrăștiară în toate părțile prin tufișul îndesat. Câțiva din ei căzură la moment morți.

Sunetele de buciuri se auziau tot mai des și mai aproape, câinii lătrau tot mai tare, ținutul întreg răsuna de zgomot, cavalerii cruciați priveau și mai cu atențiune, singur De-Lorsch stătea nemișcat supunând, c'asa n'a văzut nici chiar în războiu.

Principesa era cu trup și suflet pentru vânat și pușca mereu asupra sălbătăciunilor, ce treceau în apropierea ei și dacă nimeria vre-o căprioară ori vre-un porc sălbatic, nu știa ce să facă de bucurie. — Cavalerii încă și-au făcut datorința. Sute de sălbătăciuni zăceau pe zăpada roșită de sânge.

Singur Zbisko nu-și sfărma capul cu vânătoarea. — Sta liniștit lângă Danusia și conversa mereu cu ea. Și nici fafa nu vedea pe nimeni afară de Zbisko. Pentru ea se părea c'a murit toată lumea.

Atențiunea lui De-Lorsch se concentră spre un urs mare, ce năvăli urlând asupra principelui.

Ianush lăsă să se apropie tot mai aproape de el, apoi c'o singură lovitură îl culcă la pământ. Ursul gemând de durere voia să se ridice dar nu mai avea putere; s'a întins, a răcnit încă odată, apoi rămase mort.

Cavalerul din Lotharingia privea la principele, ce începu să suridă; îi veni în minte, că el a umblat pela multe curți domnitore din Europa, dar încă nu văzuse atâta cutezanță, ca aici. S'a mirat de principele, că singur s'a pus în fața sălbaticului animal. — S'a cugetat apoi că toți, cavalerii germani vor avea mult de lucru, de vor dori să-și măsoare puterile cu principele, a cărui oameni sunt chiar așa de bravi și curăgioși cași stăpânul lor. Tot așa de liniștiți așteptau și ei sălbătăciunile.

Deodată se iviră și bourii câte zecedouăzeci împreună. Se cutremură pământul la sosirea lor, și urlatul lor străbătu departe prin aer, iar vânătorii puseră îndată mâna pe arme.

Unul dintre bouri se apropie cu pași iuți cătră vânători și deodată se abătu înspre tufele unde erau legați caii. Acolo începu a scurma cu picioarele în zăpadă, dădea din cap, cași când și-ar ascuți armele.

Vânătorii strigau speriați:

— Principesa!... Scăpați pe principesa!

Zbisko puse mâna pe lance și s'apro-pie de bour; după el s'au luat câțiva cavaleri litvani, gata să moară și să apere pe fca vestitului Kjeistut, care chiar în momentul acela pușcă asupra animalului sălbatic. Săgeata s'a înfipit tocmai în grumazul bourului.

— L-am nimerit! — strigă Anna Danusia, — acum nu o să fugă.

Bourul urlă de durere apoi cu o repeziune sălbatică, năvăli spre dușmanul, ce l-a rănit.

În momentul acesta sări în ajutor De-Lorsch, îi aținu calea și îl străpunse cu lancea din toată puterea.

Vârful lăncii străbătu în grumazul animalului și a intrat chiar și în carne, dar la urmă bourul sări la o parte, lancea se îndoi puțin, apoi se făcu fărăime. Bourul și-a pus capul în pământ și sfășie numai decât calul cavalerului din Lotharingia. Sărmanul animal căzu la moment mort, iar stăpânul ajunse din nebăgare de seamă sub povara calului.

De-Lorsch stătea nemișcat la pământ, ca și când și-ar căută o nouă pradă, apoi iar se apropie de calul mort și începu al împunge de nou cu coarnele.

În momentul acesta sosi într'ajutor și Zbisko și cu toată puterea lui înfipse sulita în coasta animalului. — Animalul mișcându-se, pierdu echilibrul și căzu în zăpadă. — Înspaima asta se auziră strigătele de durere a vânătorilor.

— E gata cu el, e gata! S'a sfârșit! Bourul năvăli asupra lui Zbisko și cu trupul lui uriaș îl acoperi cu iotul.

Nu puteai vedea decât animalul săl-

batic deși rănit de moarte calcă cu picioarele lui cumplite trupul nefericitului Zbisko.

Glava însoțitorul bohem, pe care i-l-a dat lui Jaghienka, sări dintre tufe ca mușcat de șerpe, prinse buzduganul său de fier cu amândouă mâinile și lovi de câteva ori cu o putere de necrezut în capul bourului, a cărui creier se împrăștiară în toate părțile. — Și îndată se auzi o horcăitură înecată în sânge și animalul teribil, căzu la pământ mort.

Principesa și Danusia fugiră la Zbisko, ce eră întins și zăcea fără putere în sângele său și al animalului. — Voia să se ridice dar căzu iarăș și n'a putut zice decât:

— Danusia! Danusia!...

Buzele lui începură să spumege, iar simțirile îl părăsiră. Cavalerii îi făcură repede un pat, opriră sângele și începură a-l frecă cu zăpadă.

— Dacă i-a rupt numai coastele, iar șira spinării e nevătămată, trăește încă, zise principele.

Tot atunci alții ridicară pe cavalerul de-Lorsch. Acesta ametișe numai, pentru că a căzut, iar bourul nu i-a făcut nimic, ci se năpustise asupra calului, lui nu i-sa întâmplat altceva, decât că și-a scrintit mâna. — Când își veni în ori și a văzut lângă el două femei frumoase zise:

— Sunt în paradis?... Ș-aceștia, lângă mine, sunt îngeri?...

Mai apoi, privind la Zbisko, ce zăcea fără simțiri, își aduse aminte de cele întâmplate.

— El m'a scăpat de moarte? — zise încet. — Și doară a plătit-o asta cu vieța?

E greu rănit sărmanul, — zise bătrânul Turbojev.

— De azi încolo voi luptă nu în po-triva lui ci pentru el! — declară de-Lorsch sărbătorește.

Atunci sosi și principele și laudă pe cavalerul de Lotharingia pentru cutezanța cu care scăpă pe principesa din pericole.

— Și după-ce avem puțini cavaleri așa curăgioși, — continuă principele — te rog, nobile cavaler, rămâi în suita noastră. E te iubesc și-ți dătoresc cu mare mulțumită; permite-mi să mă pot revanșa.

De-Lorsch se cutremură în tot sufletul auzind laudele și rugarea aceasta. — Aproape nu mai simția nici durerile provenite din scrintirea mânei, ci se gândeă c'a făcut o faptă mare, a cărei veste va ajunge și în patria lui, în Lotharingia și la curtea unchiului său, a ducelui de Brabant.

Intr'ceea și Zbisko își veni în ori și surise Danusiei, ce eră ingenunchetă lângă el; — apoi ameti de nou și mulți dintre cavaleri nu credem, că va ajunge seara. — Alții, cari mai văzură atari cazuri spuneau, că nu i-se va întâmplă nimic, căci Zbisko după câteva zile se va însănătoșă.

— Mădua spinării nu e vătămată — ziceau aceia, — căci mai înainte s'a putut ridica fără ajutor.

Spre nefericire, Viso, preotul de curte și în acelaș timp și medic nu eră de față la vânătoare, căci rămase în castel să frigă astie. Glava însă merse după el, iar într'ceea cavalerii transportară pe Zbisko cătră casă. Danusia însă voia să meargă cu ei, și încă pe jos, dar principesa nu i-a permis, căci zăpada eră mare și cavalerii trebuiau să se grăbească.

Gugo Danfel dăjută Danusiei să se urce pe cal. Apoi îi zise:

— Eu am în Citna un balzam, ce are efecte minunate; l-am căpătat dela un călugăr și în trei zile pot aduce din el.

— Dumnezeu să-ți dea bine, nobile cavalier! — suspină Danusiei.

— Dumnezeu ține minte ori-ce faptă bună, dar dela tine ce remunerație pot să sper?

— Și ce ai dori dela mine?

Cavalerul se aplică spre față și încep să-i șoptească... Dar n'a putut să-și spună dorința, ci zise numai atât:

— În ordul nostru sunt și călugărițe; și una va aduce balzamal... Despre remunerație vom vorbi mai târziu.

VI.

Vișonok legă ranele lui Zbisko, dar n'a putut promite, că se va reînșănătoșa, căci deși i-s'a rupt numai o coastă, nu se poate constata, că de sgdunitura cea mare n'a suferit și ceva leziune internă.

De-Lorsch, de cătră seară se simți foarte obosit, nu-și putea mișca nici mâna. Pe morboși li îngrijea principesa, damele de curte și Danusia, ascultând întru toate rețetele și prescrierile lui Vișonok.

Zbisko vărsă adese sânge, dar nu și-a pierdut conștiința și știind dela Danusia, cui are să mulțumească, că l-a scăpat dela moarte chiemă pe credinciosul Glava și îi mulțumi pentru marele serviciu. — Acum îi veni în minte și Jaghienka care i-a dat acest servitor curajos. Faptul ăsta așa îl impresionează, încât încep să plângă.

Glava zise cu supunere:

— Am jurat domnișoarei, că te voi apăra și n-ai de-a-mi mulțumi nimic; ei îi datorești și nu mie.

Zbisko îl întrebă încet:

— Ce zice Vișonok de morbul meu?

— Că peste patru-cinci zile va ști de sigur ce va fi cu tine.

— Peste patru-cinci zile...

— Dacă vrei, pot să merg în Bogdaniec... Ori ai voie să vezi și pe fratele?

— Nu, nu merge... Peste patru-cinci zile și așa voi ști. Ori mă vindec ori...

— Ai putea trimite și epistolă, — îl întrerupse bohemul, — Zanderus îți poate scrie totul, ce și cum s'a întâmplat și cel puțin vor zice o slujbă pentru însănătoșarea ta.

— Nu-i de lipsă... De voui muri, te vei întoarce în Zgogelitz și vei comunica totul; atunci vor putea să se roage pentru sufletul meu. Voesc să fiu îngropat ori aici, ori în Cehanov.

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

Mititei (On. L. P.) Vă rugăm a nu ne trimite dela Ana la Caiafa. Foaia merge la Oficiul parohial și noi numai cu acesta avem de-a face. *Doh.* Vă împlinim dorința și vom sista foaia, dar se cuvine, ca din restanța acea mare ce aveți, să primim acum barem o parte. *Dekányesd.* Foaia Vă merge începând din 1/7 1908; Să Vă mai trimitem și al 2-lea exemplar? Rugăm solviți din restanță pentru cel dintâiu, din 1/7, 1908 până în prezent.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„*Revista teologică*“, organ pentru știința și viața bisericească Nr. 9 cu următorul cuprins: Dr. Silviu Dragomir: Din istoria luptelor noastre pentru ortodoxie. — Ilie Beleuță: Științele bisericești. — Dr. I. Broșu: Idealul personalității. — Arhim. I. Scriban: Evenimente actuale din biserica catolică: Atricolul Principelui Max de Saxonia. — A. I. Scriban: Din cărțile bune. — Gh. C. și N. B.: Mișcarea literară. — P. Morușca: Cronică bisericească-culturală. — Cantorul: Tipicul cultului religios.

Biblioteca din Blaj. Sub acest titlu a început să apară la Tipografia noastră o serie de povestiri bune, alese pentru tinerime. Nrul 1. cuprinde minunatele scrisori ale misionarilor din depărtatul răsărit, publicate în „*Unirea*“ sub titlul de „*Vestitorii credinței*“. Câte o astfel de broșură de 70 pag. format mic, costă 24 fil. O recomandăm cu căldură.

Apostolul cu litere latine, 32 coale f. 4° cu litere mari și cetete. Să vinde broșat cu 14 cor., legat în piele roșie 22 cor.

Antologionul sau Mineiul tomul I. carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 Coroane.

Icoane din luptele Bisericii de I. Roșiu, format 16° mare pe 466 pag. Broșare elegantă. — 7 colori. — Prețul 3 coroane; pentru România 3 lei 50 bani. Pentru studenți 2 Cor. (+ porto 20 fil.) — *Întreg venitul e destinat pentru „Mausoleul Bunea“.* Profesorul universitar de ist. bis. dela facultatea teol. din Budapesta a numit traducerea ungurească a „Icoanelor“: „*Lucrarea actuală și de mare diligență... plină de cugetări cari de cari mai frumoase... apologie animată... sel. sel.*“

Considerând și scopul pentru care s'a oferit, ar face frumoasă misiune toți cei ce ar desvâli-o în cercuri cât mai largi. După 25 exemplare — unul gratuit. — Se poate procura dela *Librăria Arhidiecezană* (Blaj) și dela autor (Blaj „*Unirea*“.) *Banii de răscumpărare ai fiecăruia se cîtează public.*

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția

În loc de
18 cor.
numai
8 cor.

Orologiu elegant
remontoir

Pentru domni
Argint-Gloria

cu trei capacuri tari
artistic gravate, un ca-
pac săritor cu coardă,
10 pietri, umblare punc-
tuoasă, garanță în scris
pe 3 ani numai cu
coroane 8

(49) 10-10

3 bucăți cor. 22.

Catene elegante pentru orologiu à cor. 2.

Spedează pe lângă rambursă
J. WEINER. Wien XIX/1 Boschstrasse 2.

MOBILE!

cine voiește se cumpere **mobile bune și trainice** să se adreseze cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în

Medias—Medgyes,

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de culină.

(50) 4—26.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechizite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea

(31) 15—52

advocat dipl.

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171—27

Muschong. Băile Buziaș

Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECA

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

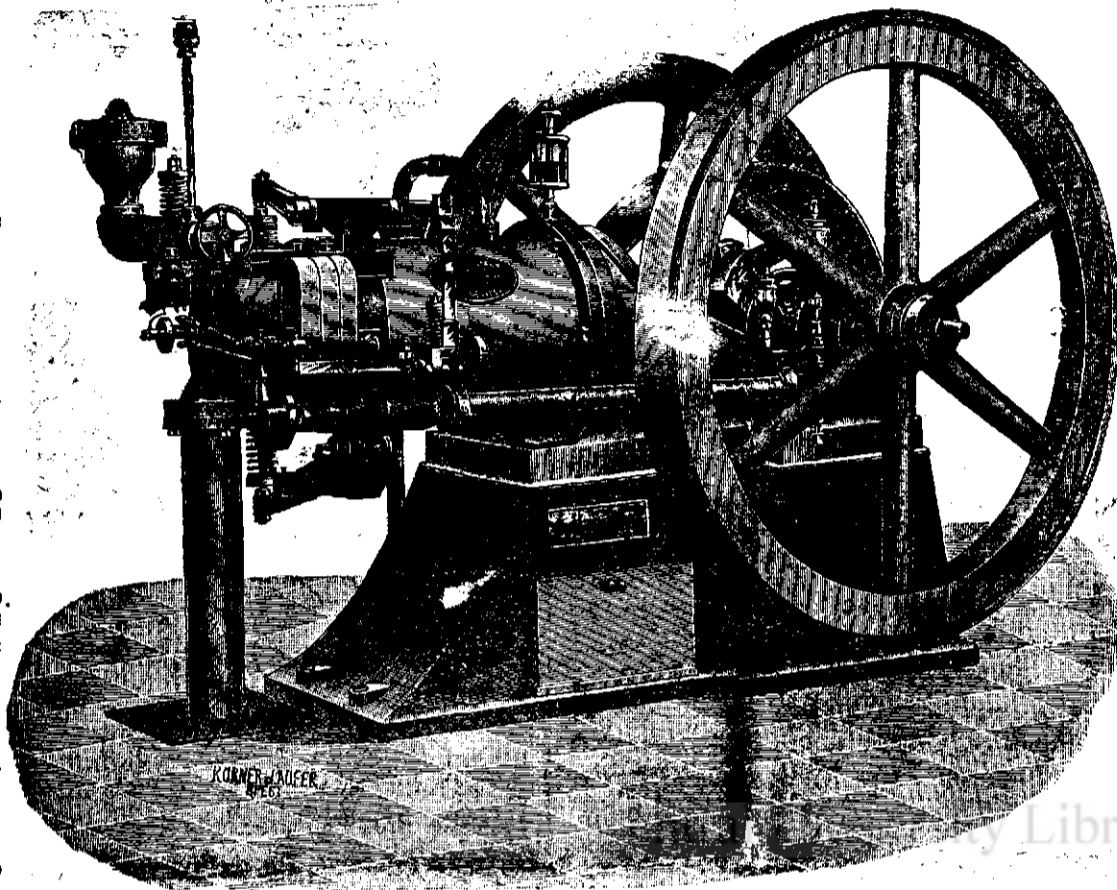
Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 55—?

Sprrijiniți industria română!

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Subscrisul recomand celea mai practice **pluguri și mașini economice**. In depozitul meu se află totdeauna gata celea mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri complete pentru imblătit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat și tot felul de mașini economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile, in rate.

== Cea mai mare garanță. ==

Nimeni să nu-și cumpere pluguri sau mașini economice până nu cearcă la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini in Blaj-Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se dau gratis.

(38) 13-52

Sprrijiniți industria română!

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

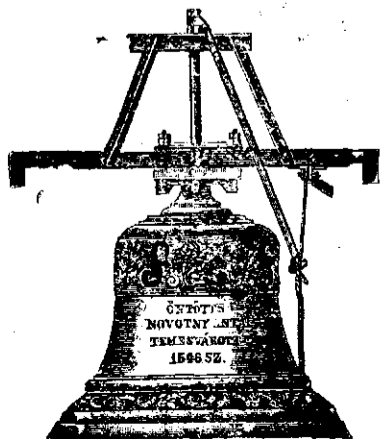
in Timisoara-Fabric 27. 42-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote intregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustari de fer bătut, construite spre a le intoarea cu ușurință in ori ce parte. Indată ce clopotele sunt bătute de o lature prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

← clopotele gaurite →

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute in partea superioară — ca violina — ca găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal in tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. in condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,003,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	"	4,834,801.12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,839.992—
	viață	11,020,266—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	"	2,428,817—

Prospecte și informații se dau gratuit in birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate in achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc in condiții favorabile in serviciul institutului.

(28. 42-?)